

# Димитър Филов и Богдан Филов - баща и син с противоположни възгледи и ориентация

ДОЦ. Д.Ф.Н. ГЕНО МАТЕЕВ

Димитър Филов (1846-1887) е с голям принос за Освобождението на България, за свободата и нейната независимост. Той е баща на професор Богдан Филов. Затова не се споменава името му на национални празници, в исторически материали и др., с изключение на някои енциклопедии. Това е неправилно. И поради това, че при трагичната гибел на Димитър Филов неговият син Богдан е на 4 години.

Димитър Генков Филов е роден през 1846 г. в Калофер. Баща му Генко Филов е търговец-абаджия. Къщата им е съседна на Ботьо Петков и от детски години съществува приятелство между Христо Ботев и Димитър Филов. В родния град учи при народния учител и книжовник Ботьо Петков, получил образование в Одеса. От него Димитър Филов се учи на любов към Русия и интерес към руските класици.

През 1862 г. Димитър Филов получава от посолството на Русия стипендия да учи в Одеската семинария с помощта на Найден Геров. Следващата 1863 г. Христо Ботев постъпва да учи във Втора мъжка гимназия в гр. Одеса. Димитър Филов след завършване на образованието си учителства в Калоферско. Завръща се в Русия, която става негова втора родина. Учителства няколко години в Бесарабия. През 1869 г. Димитър Филов постъпва на обучение в Одеското военно училище, което завършва през 1871 г. с чин подпоручик. После служи шест години в руската армия. Негови колеги са Данаил Николаев и Сава Муткуров.

При обявяването на Руско-турската освободителна война 1877/1878 г. от Александър II Димитър Филов става доброволец в руската армия. Сражава се във войските на ген. Й. Гурко. След Освобождението на Търново е назначен за командир на опълченска рота при ген. Н. Столетов – началник на българското опълчение. Сражава се геройски с ротата си при боевете за Стара Загора, епичните боеве на Шипка и Шейново. След Освобождението капитан Димитър Филов служи като офицер в българската армия в Сливен, Стара Загора, а после в Източна Румелия – гр. Пловдив, като командир на учебния батальон и на милицията.

На 11 ноември 1880 г. капитан Димитър Филов създава семейство с Елисавета Сакатчиева. Кумува им Данаил Николаев. През 1881 г. се ражда първият им син - Святополк, в Сливен, на 28 март 1883 г. се ражда вторият им син - Богдан, в Стара Загора, а третият им син - Любомир, е роден през 1885 г. в Русе. Двамата синове - Святополк и Любомир, рано почиват.

През февруари 1885 г. в Пловдив е създаден таен революционен централен комитет по инициатива и начело със Захари Стоянов, с цел съединението на Източна Румелия с Княжество България и окончателното освобождение на България. Членове на комитета са Иван Андонов, капитан Чардафон Велики (Продан Тишков), капитан Димитър Филов, Димитър Ризов и др. Подготовката и осъществяването на Съединението става с активното участие на майор Райчо Николов, майор Димитър Филов, майор Муткуров и капитан Чардафон Велики. Избухва сръбско-българската война през септември 1885 г. Командир на централната колона е майор Димитър Филов, която овладява Цариброд и Пирот. Произведен е за подполковник Димитър Филов е назначен след войната за командир на Трета пехотна бри-

гада в Русе. Стефан Стамболов, министър-председател, назначил майор Димитър Николаев за министър на войната. След Освобождението от турско робство през 1878 г. България се управлява от немски владетели 65 години. С решаващата роля

русофили. След завършване на средно образование в София Богдан Филов следва класическа филология и история във Вюрцбург, Лайпциг, Германия, 1901-1904 г. Защитават докторска дисертация през 1906 г. във Фрайбург, Германия. През 1907-

От 1937 до 1944 г. е председател на БАН.

Професор Богдан Филов е министър-председател на Царство България от 25 февруари 1940 г. до 14 септември 1943 г., а след това е един от тримата регенти след смъртта на цар Борис III. Като министър-председател оглавява фашисткото и прохитлеристкото правителство. На 1 март 1941 г. във Виена проф. Филов подписва заедно с Адолф Хитлер влизането на Царство България в тристранния пакт Рим, Берлин и Токио, въпреки предупреждението на Лондон, Вашингтон и Москва. От март 1941 г. до 25 август 1944 г. у нас е настанена 560-хилядна хитлеристка армия с дислокация за Югославия, Гърция и СССР. На 6 април от България немците нападат Югославия и за две седмици я овладяват, а после окупират Гърция.

На 12 декември 1941 г. Министерският съвет взема решение България да обяви война на великите сили Великобритания и САЩ, а на 13 декември 1944 г. проф. Богдан Филов внася в Народното събрание решението на Министерския съвет и то се приема с „ура“ и овации с изключение на опозицията. Тази война струва жертви и разруха на София, Враца, Казанлък и други градове.

През 1992 г. по настояване и с предговор са публикувани от академик Илко Димитров дневниците на проф. Богдан Филов, д-р Евдокия Филова и генерал Адолф Бекерле – посланик на Германия в България. Семейство Богдан Филов и Евдокия Филова (Кита) са завършили висше образование и защитили докторска степен в Германия. Като германофили са били в близки отношения с Хитлер, Рибентроп, Бекерле и разговаряли на немски език. Проф. Богдан Филов е вярвал в непобедимостта на Третия райх. Дори когато Червената армия приближава Румъния, той казва: „Немците ще се справят!“. Проф. Филов е имал отрицателно отношение към Съветския съюз.

На стр. 509 Филов е записал при среща с цар Борис III следното: „...че и ние вече би трябвало да вземем участие в

дане на еврейския въпрос с Д. Пешев и разговора му с владиката Стефан Филов е записал: „Сега виждам действително какво голямо влияние имат евреите и колко са вредни“ (стр. 561). През месец декември 1940 г. Богдан Филов е вносител

борба с антифашистите чрез блокади, специални части, а от януари 1944 г. включват и 110 000 армия за ликвидиране на партизаните. Например той е наредил блокада на София на 2 декември 1942 г. и на 3 декември е записал: „Блока-



Подполковник Димитър Филов, военен деец, активен участник в Съединението на Източна Румелия с Княжество България, един от създателите на модерната българска армия; баща на известния учен и политик Богдан Филов. Източник <http://digitlib.nalis.bg/xmlui/handle/nls/6896> Притежател на правата: Национален исторически музей

на Стефан Стамболов начело на държавата застава Фердинанд I. При влошените отношения с Русия тя скъсва дипломатическите си отношения с България.

В Русе и Силистра са устроени офицерски бунтове от проруски настроени чиновници. На 19 февруари 1887 г. избухва бунтът в Русе под ръководството на Тома Кърджиев, майор Атанас Узунов и подполковник Димитър Филов. Премиерът Стефан Стамболов и министърът на войната Димитър Николаев заповядват на майор Рачо Петров да бъде безпощаден с русофилите и по бързата процедура да бъдат осъдени. След мъчения са осъдени на смърт и разстреляни Олимпи Панов, Атанас Узунов, Тома Кърджиев, Димитър Филов – пристигайки от Румъния с лодка, към русенския бряг е прострелян и тежко ранен издъхва в болница в Русе и друг, общо девет души. Оказва се, че в армията влиянието на русофобите начело със Стефан Стамболов е силно и пропада мечтата на русофилите в Русенския и Силистренски военни бунтове за приятелски отношения с Русия. Свидна жертва в тази неравна борба е подполковник Димитър Филов. Неговият син Богдан Филов израства като учен и политик, но е германофил, антисемит, прохитлерист, антикомунист и русофоб.

Той е известен учен археолог и политик германофил, поклонник на хитлеризма. Роден е на 28 март 1883 г. в Стара Загора, където баща му е бил офицер. Когато Богдан е на четири години, баща му е убит като един от ръководителите на русенския бунт от офицери

1909 г. специализира в Бон, Париж и Рим. От 1911 до 1920 г. е директор на Народния археологически музей. Заедно с други учени до 1940 г. е изследовател



Няколко дни след 9 септември 1944 г. професор Филов е арестуван от отечественофронтовската власт, доминирана от комунистите. Съден е от т. нар. Народен съд и е осъден на смърт, конфискация на имуществото и глоба от 5 милиона лева. Присъдата е изпълнена в злокобната нощ на 1 февруари 1945 г., когато той е екзекутиран заедно с другите двама регенти, редица министри и бивши депутати, както и много наши интелектуалци от този период. След демократичните промени у нас професор Богдан Филов е реабилитиран посмъртно с Решение № 172 от 1996 г. на Върховния съд на Република България.

по археология. От 1921 до 1929 г. е директор на Българския археологически институт. От 1926 до 1944 г. е професор в Софийския университет. През 1923 г. влиза в Берлинската масонска ложа. От 1931 до 1932 г. е ректор на Софийския университет.

борбата против болшевиките... ние сме единствените в Европа, които не вземаме участие в тази борба“.

Проф. Богдан Филов оглавява прохитлеристкото правителство (според Чърчил) и поради това е антисемит. След обсъж-



Богдан Димитров Филов е виден български археолог, историк на изкуството и политик. Той е министър-председател на България в 57-ото и 58-ото правителство и регент на малолетния цар Симеон II.

на гласуването от Народното събрание антиеврейски закон за защита на нацията (ЗЗН). За прочистване на евреите Богдан Филов е създал специална институция с директор Александър Белев и секретарка Лиляна Паница. Сключили са договор с Германия за 20 000 евреи. Депортирани са чрез пристанище Лом за лагера на смъртта Треблинка от Беломорска Тракия 4 058, от Пиротско - 185, всичко 11 387 евреи. За превоз

дата се проведе сполучливо и с доста добри резултати, заложени са 36 търсени от полицията комунисти“ (стр. 545). След убийството на ген. Хр. Луков и агент проф. Богдан Филов на 17 ноември 1943 г. заявява пред царя и министър Габровски: „Трябва да използваме тези убийства, за да засилим борбата против комунизма и евреите“ (стр. 557). Богдан Филов е измислил прилагане на контрачети - група полицианти, облечени като партизани, ходят на лов за нелегални. На територията на Югославия и Гърция са вършени брутални злодеяния от българските окупационни войски. Правителството на Богдан Филов е ориентирало 85% от износа за Германия. Някои от договорите, като тютюневи изделия и др., Германия е трябвало да ги изплати след победата. Оказа се, че няма кой да ги плати. На 9 септември 1944 г. в еуфорията проф. Филов решил да бяга от България. Заедно с бившите министри Димитър Василев и Добри Божилов се скрили в посолството на Турция заради бомбардировките в Чамкория (Боровец). На 13 септември 1944 г. група от партизани, облечени като полицианти, ръководена от Евгени Каменов (след 1944 г. Каменов става академик и дипломат), арестува проф. Богдан Филов. Предаден е на Народния съд. Осъден е на смърт заедно с други 46 души от „елита“ - регенти, министри, народни представители, генерали и полковници. Присъдата е произнесена на 2 февруари 1945 г. и е изпълнена през нощта на Софийските централни гробища в ров от авиобомба.

През 1996 г. присъдата е отменена за всички, осъдени от Народния съд. Сега българските крайно десни ги обявява за жертви на комунизма и им направиха паметник, а жертвите на фашизма са обявени за терористи. В Европа имаше още един паметник на фашисти в Мадрид, но през 2019 г. го премахнаха.

с шлепове от Лом до Виена на евреите България е заплатила по 200 немски марки за всеки еврейин. Известно е как бяха спасени 48 000 евреи от вътрешността на страната ни.

Проф. Богдан Филов е антикомунист и води активна